

ERDÉLYI GAZDA

XLV. ÉVFOLYAM.

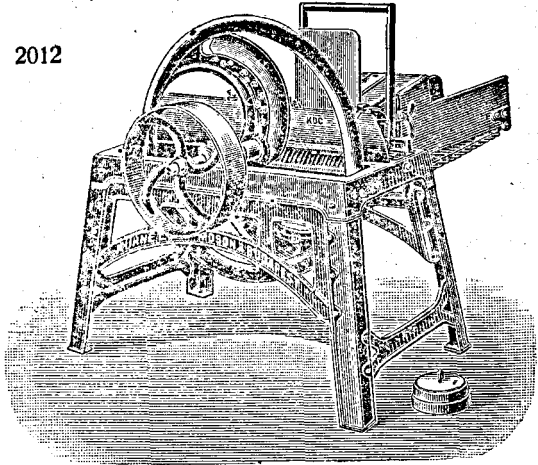
KOLOZSVÁR, 1913. Január 12.

2. SZÁM.

„KÜHNE” MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR R.-T. MOSONBAN

elismert elsőrendű kivitelben szállít uradalmak és kisgazdák céljainak megfelelő mindenféle
MEZŐGAZDASÁGI GÉPET. =

2012

Idénygépek: szecsavágók, répavágók, hengeres-, tárcsás- és köves darálók, tengeri morzsolók kézi- és erőhajtásra, tengeriszár-tépők, gyökmosógépek, takarmányfüllesztők.

Teljes takarmánykamraberendezések

a legmodernebb kivitelben. Helyszini felvétel és tervezés díjtalan.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Fiókraktarak: Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár

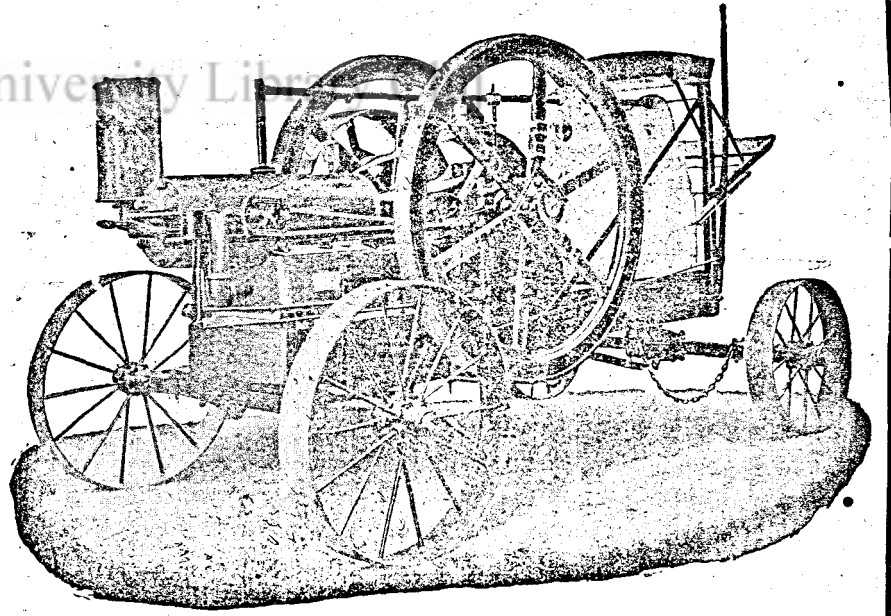
I. H. C. Benzin-Motorok gazdasági üzemek számára a legjobbak,

mert szerkezetük oly egyszerű, hogy a kezelést a legegyszerűbb béresre lehet bízni; mert az alkatrészek cseréléséhez szakértő nem kell; mert kiváló erősen vannak építve és mégis meglepően olcsók; mert az üzemük teljesen biztos.

Gyártmányaink:

- I. H. C. Vertical-Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel (szecsavágó, darálógép, répavágó, körfűrész, tengerimorzsoló, vízszivattyu stb. stb. hajtására.)
- I. H. C. Horizontál-Stabil-Benzinmotorok, 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (takarmánykamra, villanytelep, malom, stb. stb. számára.)
- I. H. C. Horizontál-Benzinlokomobilok 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (cséplőgép, tengeriszár-tépőgép, tengerimorzsológép stb. stb. számára.)
- I. H. C. Famous-Vertical Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel; kézikocsira szerelve, (kisebb fajta cséplőgépek számára.)
- I. H. C. Benzin-Magánjárók (Traktorok) 12, 15, 20, 25 és 45 tényleges lóerővel, (cséplés, vontatás, szántás stb. számára.) 2731

Részletes katalógust és árjegyzéket kívánságra díjmentesen küld:
International Harvester Company of America,
Budapest, V., Váci-ut 98. sz.

Zsákot, Zsineget,

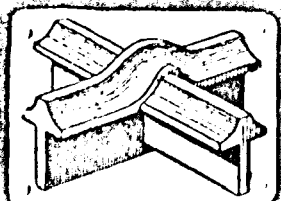
ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a

30 év óta legmegbízhatóbbnak elismert FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest, Nádor-utca 31-33. A Fischer-féle szőlőkötözőfonat jobb és olcsóbb, mint a raffia. — Pontos, szolid kiszolgálás. Ponyvakötöző Intézet. — Tessék ajánlatot kérni.

Van 114 darab 11 hónapja járó mangalica malacom eladó (barizsfaj), a malacok a mezőszengyeli határon vannak, hirtapa-tanyán, ott meglehet nézni és véssen átmentek 154-ből 40 darab pusztult el.

Értekezhetni lehet alólirotnál: Balázstelke, Szalma Sándor, g.-tiszt.

2861

Szab.

„Köpplinger”-rendszerű Idomvasablakok

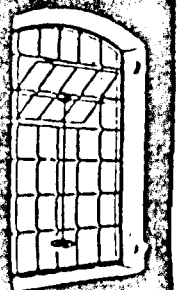
a legjobbak és a legolcsóbbak!

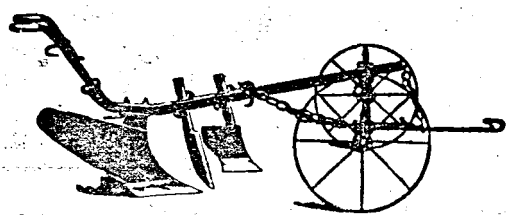
Egyedüli gyártója — ismeretlenséggel és költségvetéssel díjtalanul szolgál

vaszerkezettel és idomvasablakkal

Teljesen új

Lepter János Budapest, X., Asztalos Sándor-ut 16.

A „Bächer“-
féle egy és többvasu

acélekék és hegyiekék

Legjobbak.

Az ekefejek törhetetlen tégelyacélból készülnek és

az ekék feltűnő kevés
vonóerőt igényelnek.

Arjegyzékkel szívesen szolgál:

Bächer Rudolf — Melichár Ferenc

eke és talajművelő eszközgyára.

szabadalmazott vetőgépgyár.

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond.

BUDAPEST, VI., Teréz-körut 26.

2672

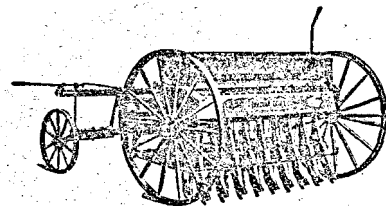
Az eredeti „Melichar“ gyártmányu
„Unicum Drill“

sorvetőgépek és az ezzel azonos vető-
szerkezetű sortrágyázásra berendezett

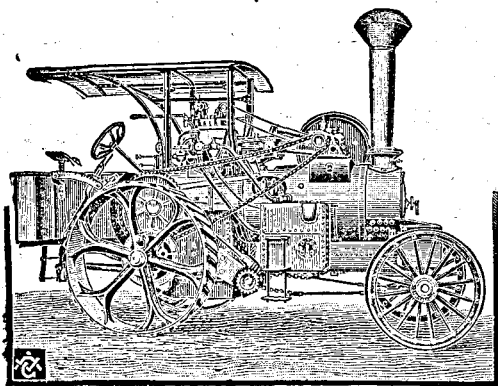
„Imperator“

vetőgépek utólérhetetlen tökéletességüknél fogva páratlan
közkedveltségnek örvendenek.

**Óvakodjon
utáztatoktól!**

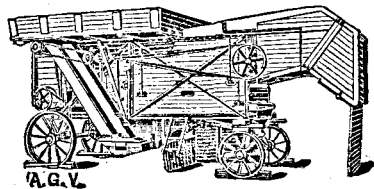
Az állami gépgyár gyártmányai:

Utimozdonyok

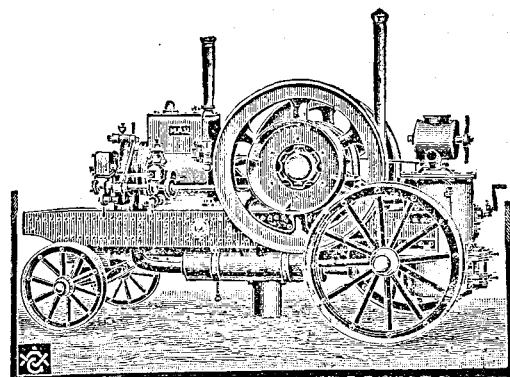
14 légkörnyomásra, compound rendszer szerint
szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzelésre! Gazdaságos üzem!
Gőzcséplőgépek hajtására, tehervontatásra és
utánuk akasztott ekével való szántásra alkalmasak.

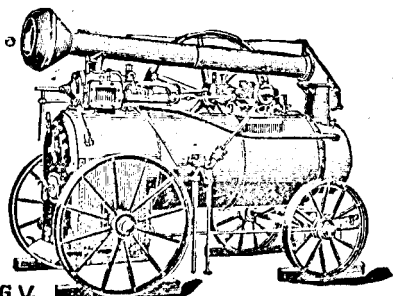
**Acélkeretű golyós-
csapágyas cséplőgépek.**

Csekély hajtóerősükséglet! Csekély kenőanyag-
fogyasztás! Tengelykopás kizárva! Nagy teljesítő
képesség!

Szivógázlokomobilok

Ujdonság! Szabadalom!
Rendkívül olcsó üzem! Zajtalan működés!
Könnyű kezelés!
Üzemköltség naponként kb. 5 korona.
Földgázüzemre is alkalmasak!

GŐZLOKOMOBILOK

10 légkörnyomásra szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzelésre egyaránt alkalma-
sak. Nagy munkaképesség. Csekély vonóerő-
sükséglet. Nagy tüzelőanyag- és vízmegtakarítás.

„Losonci“ tolóhengeres,
„Rekord“ meritókanalas
és

Szabad. „Rekord II.“

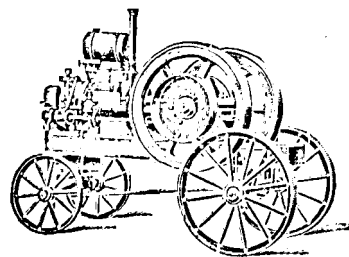
műtrágyavetőszerkezettel kombinált

sorvetőgépek.

Eredeti Kalmár-féle
gabonatisztító rosták.

Resicai acélekék.

2021

Benzinlokomobilok

porlasztóval (karburátor) és szabadalmazott
szelephűtéssel ellátva.

Megbízható üzem! Egyenletes járás!
Egyszerű kezelés! Kevés benzinfogyasztás!

Uj arjegyzékünk megjelent!

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége Budapest, Váci-körut 32. sz.

Kívánatra szívesen megküldjük!

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYIN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZEPKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

Kérjük az előfizetéseket megújítását!

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:	
Megmozdult ország.	13
Utmutatás, a városokban, nagyközségekben és azokhoz közelfekvő falvakban való gazdálkodásra. <i>Gáspár József.</i>	14
Magyar magtenyésztés <i>Somssich Géza gróf</i>	15
Kisebb szakközlemények:	
A gazdák téli teendője a gyümölcsösben. — Fordítsunk nagyobb gondot a mesterséges takarmányok termesztésére.	15
Kormányintézkedések.	16
Végyes közlemények.	16
Hirdetések.	

Megmozdult ország.

Csodálatos idöket élünk. Az emberekből mintha kivesszett volna az ideálokért való lelkesedés, ideálok, nagy eszmék, izzó jelszavak nem tudják a tömegeket mozgásba hozni, de egyszeribe vére pezsdül a tömegnek, ha ezt a szót kiáltjuk feléje: kenyér! Eljutottunk volna tényleg ahhoz az időhöz, amelyet a szociális mozgalmak jövőbe látó prófétái oly különös előszeretettel jósolgáltak, amikor minden társadalmi mozgalom, minden nemzeti-ségi mozgalom s egyáltalán az egész emberiségnek minden életnyilvánulása nem lesz egyéb, mint kenyérharc?

Mi, akikben él még az idealizmusnak némi kis szikrája, kétségbe vonjuk azt, hogy ez a korszak bekövetkezett. De a jelek határozottan ránk cáfolnak, ránk cáfol különösen az utolsó négy-öt esztendő története. Ezt az álmos országot, vagy mondjuk közönyös országot az utóbbi négy-öt év alatt nem tudta izgalomba hozni semmiféle világrendítő esemény, semmi olyan dolog, ami nemzeti önértetén ejtett csorbát, de igenis forrongani kezd az egész ország a legalsó rétegtől föl a legfelsőig, amikor kenyérgétség van szó. Idézzünk talán példákat? Teljesen felesleges. A közelmúlt eseményeit mindenki jobban ismerheti, semhogy példákra volna szükség. Hol van az a boldog idő, amikor a homuzius és homouzius szavak közötti különbség véres háborukat idézett elő, bizony ez az idő rég elmúlt, manapság ha valaki belső, vagy külső háborút akar előidézni, annak más-ként kell kezdeni a dolgát, annak indítványoznia kell, hogy a buza vámját szállítsák le 1 koronával, vagy pedig a selyem szövetét 2 koronával. S ha sikerül neki valamely befolyásos államférfit ennek az eszmének megnyerni, kész a háboru extra et intra muros.

Igy vagyunk most is. Az országnak fásult és az ideálok iránt közömbös földmivelő népe egyszerre mozgásba jött, a mikor hírét vette hogy a mezőgazdaság mostani jogos vámvédelme ellen merénylet készül. A kormány ugyanis felhatalmazást kapott a törvényhozástól, hogy

a balkáni államokkal kötött vám- és kereskedelmi szerződéseket revízió alá vehesse. Ismerve a balkáni államok túlzott kivánságait biztosak lehetünk benne, hogy ez a revízió nem fog a földmivelő nép javára szolgálni, mert hisz a Balkán államok azt követelik, hogy az ő selejtes s a magyar földmivelés virágzását kockára tevő mezőgazdasági termékeik a mostaninál jóval alacsonyabb vámtételek mellett jöjjenek be az országba. Ha ezt sikerül elérniök, akkor a magyar gazda megint ráfanyarodhatik a száraz kenyérré, vagy annak morzsáira. Egész természetes tehát, ha a kormány és a törvényhozás tagjai özőnével kapják az országból a táviratokat és a leveleket, amelyben a földmivelő nép s azok érdekképviseleti szervei a leghevesebben tiltakoznak az ellen, hogy a fölhatalmazási törvény palástja alatt megcsorbítsák a mezőgazdasági termelés mostani védelmét.

Az ország népe tehát megmozdult s elkezdődött a kenyérért való harc: Az a kérdés, hogy ez a harc jogos-e? Persze hogy jogos? Hiszen az élethez való jogunkból fakad. Joga van mindenkinek élni, sőt joga van mindenkinek a saját életét elviselhetőbbé tenni, miért ne lenne ehhez joga a földmivelőnépnek, amely az ország terheinek tulnyomó nagy részét viseli s amely — bátran mondhatjuk — egzisztenciális alapot teremt az ország többi lakosságának is a megélhetésre.

Megmozdult tehát az ország népe s felébredt benne az ellentállási ösztön, a melyet ideálokért, vagy pedig jelszavakkal oly hasztalan próbáltak élesztgetni. Bátran kérdezhetjük már most, vajjon mi ebből a tanulság? Az, hogy gazdasági és társadalmi viszonyainkat jövőben úgy kell berendezni, hogy jusson mindenkinek kenyér. Különösen jusson a földmivelő népnek, amely aztán kétségkívül fog juttatni az ország többi lakóinak is.

Ki kell tehát tépnünk az idealizmust a szivünkben s bele kell nyugodnunk abba, hogy a világot ezentúl a kenyér fogja mozgatni s minden társadalmi és minden

A szabadalmazott

'JURENÁK' EKE

- : Szerkezete egyszerű :
- : kezelése könnyü :
- : szabályozása gyors :
- : cca 50%-kal többet szánt :
- : cca 30%-kal kevesebb :
- : vonóerőt igényel. :

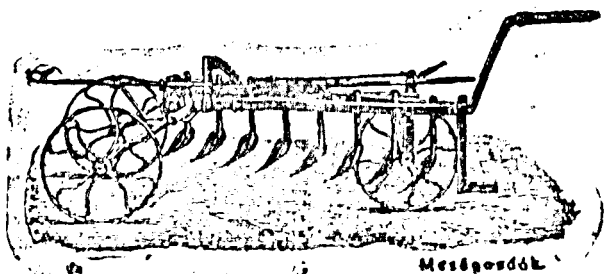
A jövő ekéje!

Részletes árjegyzéket szívesen küld:
a „Jurenák“ szab. Ekegyár R. T.
Marosvásárhely.

2003 II.

Nyolcvasú kultivátor

kitűnő eszköz tarlóhántásra.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST,

V., Alkotmány-utca 31.

gazdasági kérdés, sőt minden politikai kérdésnek alapja, forrása a kenyér lesz, ez fog bennünket harcra tüzelni, lelkesíteni, bátorítani, ez ad erőt is a küzdelmekhez.

Utmutatás, a városokban, nagyközségekben és azokhoz közel fekvő falvakban való gazdálkodásra.

Irta: Gáspár József.

I.

Városaink népesedése, nagy öröme minden magyar embernek, mivel ez az államot fenntartó nemzetnek — a magyarnak — térfoglalásával és számbeli gyarapodásával áll arányban: oly változásokat vont maga után, a városoknak úgy külsőségeiben, mint beléletében, hogy azok a városi gazdákat sem hagyhatták érintetlenül. A mezőgazdasági foglalkozáshoz fűződő konzervatív hajlam azonban a városok gazdáit nem állította a haladás zászlaja alá — az ő szerepük a fejlődés és haladás nagy munkájában, csak az alkalmazkodás lehetett.

A fa növekedésével nem annak külső kérgére halmozódik az évi gyarapodás, hanem a kéreg alatt képződik az új gyűrű, a kéreg pedig tovább tolódik a megvastagodott fának is csak kérge marad. Azonos jelenséget látunk a városok fejlődésénél is: a városok szélein elhelyezkedett kisgazdák a terjeszkedő városnak utat engedve tovább húzódnak s a kiterjedt, megnagyobbodott városnak is csak a széleit foglalják el, ahol beépítik a várossal szomszédos szántókat, kerteket, gyümölcsösöket. A ki- illetve tovább költözött gazda helyére: iparosok, kereskedők s kivételesen honoráciorok telepednek le.

Ez az összehasonlítás azonban, melyben a durva külső kéreg képében jelentem meg a városi gazdát, nem keresett lekicsinylése a foglalkozásnak, mert viszont ez is általánosan ismeretes, hogy ha ezt a durva kérget csak egy cm. szélességben távolítjuk el a fa törzséről — a százados tölgyet életétől fosztottuk meg; tehát nemcsak védelmet nyújt a fának, de egyszersmind éltetője is annak. A városi gazdáknak tehát a városok nagybodásával együtt járó tovább húzalkodását: a helyzettel való megalkuvás, a foglalkozásuk természete s az ehhez kapcsolódó közegészségügyi tekintetek — indokolják meg. A mezőgazdasági foglalkozás ugyanis sok olyan termést és hulladékot állít elő, melyek vagy a tűzbizton-

sági (szalma), vagy pedig a közegészségügyi (trágya) szabályokba ütköznek. Tehát kettős érdek: a gazdáknak, hogy megszabaduljanak a zaklatástól, a városnak pedig, hogy biztonságban legyen s a tisztaság és egészségügyi követelményeknek megfelelhessen.

A városok fejlődéséhez, mely a tovább költözésre adott okot a városi gazdának, mindannyiszor a telekárrelkedése is kapcsolódott, melynek nyomása alatt, a gazdáknak azért is kellett kimozdulni helyükből, mivel mezőgazdasági termelésükkel, a magas telekárban fekvő fölkeket megfelelőleg gyümölcsözletni nem tudták. A felemelkedett telekárak kamatait csak az iparos, kereskedő vagy a házbérek az államtól, társaságoktól, szövetkezetektől nyert honoráciorok birják, ha megszorítással is, de mégis előteremteni.

Ez az első tekintetre kényszerhelyzetnek tetsző körülmény azonban nem teremtett elviselhetlen állapotot, mert az eladott telek és régi ház magas ára, abba a helyzetbe hozta a tovább költözködő városi gazdát, hogy az új belsőségnek fogott szántón, kerten vagy gyümölcsösen új házat építhetett és elég jól berendezkedni tudott. Azt a gazdát azonban, aki az eladás után sokáig gondolkodott — a kézhez vett telekárát vonakodott épületekbe fektetni, arra a célra fordítani, melyet azelőtt is szolgált: gyakran érte számításában csalódás. A váratlan fellépett építési láz ugyanis, egyes városokban annyira felverte az építési költséget, hogy a most kézhez vett telekár, mely jelenleg elég lett volna az igényeknek megfelelő építkezésre, csak egy év múlva is az ugyanazon keretben való építkezéshez, annak néhány százalékára emelkedett fel, úgy, hogy emiatt az építkezés sokszor elmaradt, vagy csak drágán és a célnak nem megfelelően volt keresztül vihető.

A rohamos építkezés nemcsak a telekárakat emelte hallatlan magasra, de megdrágította mindenféle munkára a kézi munkaerőt — felverte a napszám-bért. A telekárrelkedése a városi gazdát kedvezőbb helyzetbe hozta, ellenben a magas napszám-bér hátrányára szolgált, melynek ellensúlyozása végett jobb minőségű és nagyobb mennyiségű termények előállítására kellett törekedjen. A magas napszám-bér egyik-másik termelési ág megszorítását vonta ugyan maga után, de azért nem nagyon súlyosbitotta a mezőgazdasági állapotot, mert az eléje gördülő akadályok leküzdésére elég kedvező jelenségek is léptek előtérbe, az egész vo-

nalon beállott növényi és állati produktumok jobb értékesítésével.

A gazdasági termények árának emelkedése megadta a módot a városi gazdának arra, hogy ha a viszonyokhoz helyesen alkalmazkodni tudott, az általános drágulás dacára is, megtalálhatta számítását s nem jött kedvezőtlenebb helyzetbe a vidéken lakó falusi gazdáknál.

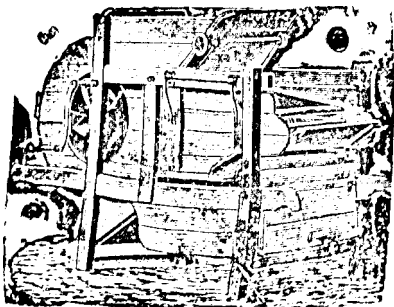
Az általános drágulás az élelmiszerek árát emelte különösebben fel, ezt is meghaladta azonban a városi fuvar bére, mely a rohamos építkezésnél fogva annyira felemelkedett, hogy magára a fuvarozás is nyújtott annyi jövedelmet, a mennyiből a városi gazda megélhetését biztosíthatta, közvetve pedig a takarmánytermesztést tette mindenképp felett a gazdaságban jövedelmező termelési ággá.

A fuvarbér emelkedését javára írhatjuk ugyan a városi gazdának, de kárára magának a mezőgazdaságának, mert a magas fuvarbér a fogatos erejét elvonja a mezőgazdaságtól s e miatt sok fontos munkát hanyagolt el, mivel a fuvarbért azonnal fizetik, míg a mezőgazdaságban csak hónapok múlva juthat a fuvarbér a föld terméshozamában, ami nemcsak későbbre esik, de bizonytalan is.

A városokban a rendkívüli magas fuvarbér ugyan csak addig tart, míg a rohamos építkezésből kibontakozva, a városi élet újra rendes kerékvágásba tér; de azért a fuvar keresettsége azután is meglesz és pedig mindig magasabb nívón, mint a távolfekvő falvakban. Ezzel a körülménnyel mindig számolni kell a városi gazdának, gazdasági üzemét tehát úgy rendezze be, hogy igásfogatait gyakrabban vonhassa el, mezőgazdaságának megrövidítése nélkül.

A városi gazdának mezőgazdaságát igen közel érintő körülmény az is, hogy trágyát annyit kaphat, amennyit fogatos erejével elszállítani képes. A trágya nemcsak hogy nem kerül pénzébe, de sőt még jó keresetet biztosít, különösen nyáron, amikor a hatóság közegészségügyi tekintetéből, felsőbb nyomásra is szorgalmazza a kihordást.

Különösen kedvező alkalom kínálkozik városokban a komposzt-trágya készítésére, melyhez bőven szolgáltat anyagot a napi és heti vásárok után a zöldségszűrtől összegyűjtött hulladék s az utak és utcák söpredéke. Ezek a hulladékok főleg, ha emberi ürülékkel is keverhetőek, a legjobb komposzt-trágyát adják amit csak készíteni lehet. A komposzt-trágyát azért emeltem ki különösen, mivel ez a trágya nem az, amelyet a városi kisgazda

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!!

Európaszerte első helyen elismert kiűnő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden következményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

az igen változatos növénytermelésénél, úgy a takarmány, mint a gabonaneműek, de különösen: a zöldség, dinnye, ugorca stb. termesztésére az istállótrágyánál biztosabb és jobb eredménnyel használhat fel.

A trágya könnyű beszerzése és bősége azoknak a növényeknek a termesztésére adja meg az alkalmat, melyek sok trágyát kívánnak, de utána jól is fizetnek. Ezek tehát megint a talaj jobb kihasználásával járó olyan előnyök, melyek a városi mezőgazdaságnak sok akadályát képesek ellensúlyozni.

(Folyt. köv.)

Magyar magtenyésztés.

Irta: Somssich Géza gróf.

Négy esztendővel ezelőtt kezdette meg a magyar mezőgazdaság szolgálatára, előbbrevitelére munkásságát a Magyar Magtenyésztési Társaság és az idén már több ezer hold területen termeltetve száz és egynéhány vaggon árut adott el, úgy, hogy alig van számottevő gazda, aki ennek a társaságnak a működését figyelemmel nem kísérrné és épen ezért megokolt, hogy a legszélesebb körökben legyen ismert ennek a közhasznú társaságnak a magyar mezőgazdaság emelésére irányzott munkássága.

Körülbelül kétszáz gazdaság van a társasággal állandó és szoros összeköttetésben és ez bizonyítja legjobban, hogy a magtermesztés bizonyos vidékeken célszerű művelet alatt nagyobb jövedelmet ad, mint más gazdasági üzemi ág.

Az idén nyilván beigazolódott fölénye, mert a magtermesztők már júniusban csépelnek és így földjük előkészítésére és a vetésre a sok esőzés dacára elég idejük maradt. Ez igen előnyös helyzetet teremt a gazdára nézve, tekintve azt, hogy ma már a kukorica, cukorrépa, cirok stb. termesztése oly nagy mérveket öltött, hogy takarodáskor ősszel több munkaerőt igényel, mint amennyi azon a környéken van és a főtermény, a buza elvetése ezáltal későbbre esvén, a jövő évi termést bizonytalanná teszi.

A gazdatársak, akik a külföldi tanulmányutakon részt vettek, emlékeznek azokra a nagyszabású telepekre, melyek Quedlinburgban, Hamburgban és másutt vannak. A Magyar Magtenyésztő Társaság is ezek példáján indult és épen a németek, kik tavaly hazánkat bejárták, a Gesellschaft zur Förderung deutscher Pflanzenzucht tagjai voltak az elsők, akik a monori mintatelepet meglátogatták s itt valamint Óvárrott, Árpádalmán, Bánkúton, Hatvanban olyan dolgokat láttak, a melyekről azt mondták, hogy nem képzeltek, hogy nálunk ez ilyen nagy stílusban van meg. A németek elismerő nyilatkozata felhívás a magyar termesztokhöz, nézzék meg a monori telepet és akkor a magyar magtenyésztés nagy horderejéről fognak meggyőződni, melyek ezen termesztési ágra hasznosak és tanulmányosak.

A monori telep az üzemre immár tel-

jesen be van rendezve, az fel van szerelve a magkultúra minden modern eszközével, úgy, hogy az a termékeivel bizvást neki mehet a kereskedelemnek. Az ügkör folyton tágul, az összeköttetések szaporodnak és sűrűsödnek, ma már nem csak a quedinburgi kereskedők, hanem London, Páris és Newyork legnagyobb kereskedői Monorra küldik megbízottaitkat és vásárolnak magyar magot. Május és június idejében több német, francia és angol szó esik Monoron, mint akár mely nagyobb városban.

A társaság úttörő működése abból ítélhető meg legjobban, hogy 1913-ra már az összes megrendelések már beérkeztek és a termesztési szerződések a gazdákkal ezen mennyiségekre már le vannak kötve. A monori telep nagysága és képessége adja meg erre a határt, mely körülbelül hatezer holdnyi terület termését tudja feldolgozni arra az időre, amelyre a kereskedelemnek erre szüksége van.

A társaság ma még a jövőnek dolgozik az anyagiakat illetőleg, de az erkölcsi eredmény, amely tulajdona az egész magyar mezőgazdaságnak, máris örvendetesnek mondható. Hol van azonban az az idő, mikor ez a társaság valódi hivatásának egészen eleget fog tehetni? A társaság tevékenységének fejlődése előtt még nagy terület áll. Ha a körülmények megengedik, úgy a jövőben nemcsak konyhakerti magvakat, de takarmánynövények magvait is lehetséges lesz tenyészteni. Itt van a répamag, mely főkeresletti cikk és helyesen tenyésztve ép olyan jó lehet, mint an émet, itt van a lóhere és lucerna és mindmennyi hereféle és fűmag, miért hozzuk ezeket külföldről, miért nincs ezek tenyésztésére szakszerű berendezésünk.

Az akarat megvolna ennek a létesítésére, de magyarul mondva nincs hozzá pénz. Hol van az a magyar pénzintézet, mely salátamagra adnak kölcsönt? És ha más alapon ad, mily drága annak a kamata. Hol van az OMGE. által annyiszor kért fuvardijengedmény vetőmagvakra? Németországban a mi magvainkat fele áron szállítják, mint itthon a MÁV-on. Nagy tételt képeznek az adók is. A legkisebb gyár több elengedést kap, mint ez a nagy gazdasági ipartelep.

De hiába, ne panaszkodjunk. A politika a földolog, mással foglalkozni nem érünk rá.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **A gazda téli teendője a gyümölcsösben.** Most, amikor a gazda téli pihenő időszaka következik, már csupa unalomból is székellene hogy nézzen gyümölcsös kertjébe, hogy gyümölcsfáit is részesítse egy kis ápolásban, amely ápolást ezek bőségesen fogják meghálálni.

A gyümölcsfák téli ápolása abból álljon, hogy először is a száraz, elszáradt galyakat fűrészselje le a gazda, a fa törzsét tisztítsa meg a reátapadt mohától, a mi vagy egy lompá késsel, vagy pedig suroló kéfével vihető keresztül.

A legfontosabb teendője azonban a gyümölcsfák körül azok megtányérozása, vagyis tehát a föld felásása. A talajnak a

törzs körüli felásása azért nagyon fontos dolog, mert ilyen módon a levegő, a hideg, a meleg, az esővíz sokkalta jobban behatolhat a talaj mélyébe, miáltal a talaj kedvező változásokat szenved, a tápláló anyagok nagyobb mennyiségben változnak át olyanokká, amelyek a vízben is feloldhatók s a fa által felhasználhatók. Nem elég azonban csupán a törzs körül egy néhány arasznyira felásni a talajt, hanem lehetőleg olyan nagy körzetben kell azt megcselekedni, amilyen nagy a fa koronája.

Ezt az időpontot kell felhasználni arra is, hogy a fát megtrágyázzuk, mert annak a körülménynek, hogy a mi gyümölcsfáink csak minden 2-3. esztendőben adnak termést, leginkább az az oka, hogy a talajban nem áll rendelkezésünkre elég tápláló anyag. A fák talajának megtrágyázására istálló trágyát, komposztot, vagy ezek hijján műtrágyákat használhatunk, amely utóbbiak közül kálszuperfoszfátot és meszet kell alkalmazni és pedig a fa nagysága szerint 1-5 kg.-ot kell kiszórunk olyan nagy területre, mint a minő nagy terület felett a fa koronája van. Ha netalán fahamu bőségesen áll rendelkezésünkre, akkor ne kálszuperfoszfátot, hanem csupán szuperfoszfátot alkalmazzunk 1-4 kg.-ot törzsönként s e mellett 8-10 kg. hamut szórjunk egy fa alá, ezenkívül, különösen csontár magu gyümölcsfa alá 3-4 kg. égetett meszet is szórjunk el; mindezt egyszerre, a talaj felásása előtt. Ezekon kívül még azáltal is nagyon fokozzuk a fák termőképességét, ha korá tavasszal fél vagy 2 kg. chilisalétromot szórunk el 1-1 fa alá.

Ha gyümölcsfáinkat minden második évben részesítjük ilyen kezelésben, úgy bizonyosra vehetjük, hogy nemcsak a termésállagok fognak fokozódni, hanem talán fagykártól, vagy rovarkártól eltekintve, nem is lesz olyan esztendő, amikor a gyümölcsfák ne teremnének.

+ **Fordítsunk nagyobb gondot a mesterséges takarmányok termesztésére.** Boldog az a gazda, a kinek most a tél folyamán bőséges takarmány készlete van, állatait jobban takarmányozhatja, ennek nagyobb értéket képviselnek, nagyobb mennyiségű és jobb minőségű istálló trágyát termelnek, a melyet ha szorgalmasan kihord földjére azok nagyobb termést adnak; szóval a helyes gazdálkodásnak alapfeltétele a bőségesen rendelkezésre álló takarmány, a mely ha szűken van, soványak, hitványak, értéktelenek az állatok és rossz minőségű, kevés trágyát termelnek, a melylyel nem lehet kellőleg megjavítani a földeket, mert azok termése silány marad.

Ezért kell tehát oda törekednie minden gazdának, hogy sok takarmányt termesszen, amennyiben ebből a célból nem áll elegendő rét rendelkezésére, akkor mesterséges szálas takarmányokat kell termelnie pl. lucernát, lóherét, zabos búkkönyt stb.

Hogy pedig a rendelkezésre álló területen mennél több takarmányt termeszthessen, a takarmány termesztésre szánt földeket nemcsak jól művelni, de jól trágyázni is kell; bármiféle takarmány növényt vessen is a tavasz folya-

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kszelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódlai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Telefonszám 567.

Mátrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára. 1005

mán, most télen kell annak földjét megtrágyázni s mennél inkább van módjában azt erősen megtrágyázni, annál nagyobb leendő termése is. Különben a takarmánynövények nagy része nem igényel sok istálló trágyát, mert az u. n. pillangós virágú takarmánynövények képesítve vannak a levegőből is nitrogént gyűjteni, tehát azon értékes növényi tápláló anyagot, melyből az istálló trágya is a legtöbbit tartalmaz, ellenben nem tartalmaz az istálló trágya annyi foszforsavat, mint a mennyit ezek a növények a talajból kivonnak, ezért nem akkor adják a legnagyobb terméseket a takarmánynövények, ha egyedül istálló trágyával látjuk el a talajt, hanem akkor, ha ezenkívül foszforsav tartalmu trágyát is juttatunk a talajba. Legjobb foszforsav tartalmu műtrágya a szuperfoszfát ára az alkalmazásával elért többlet termésben 3—4-szeresen kerül meg.

Az összes mesterséges takarmány növények legnagyobb terméseket akkor adnak, ha fél istálló trágyát s kat. holdanként 150 kg. vagy 200 kg. szuperfoszfátot kapnak, amely szuperfoszfátot legjobb most a tél folyamán hőmentes időben ráhinteni a megfagyott szántásra; a télen műtrágyázott földet azután tavasszal, a fagy kiengedése után boronával kell megjártni, különösen a zabos bükköny után őrjási terméseket kaszállhatunk, ha 8—10 szekér istálló trágyával és 2 métermázsza szuperfoszfáttal látjuk el a föld kat. holdját. Az ilyen trágyázásnak utóhatása is olyan, hogy a zabos bükköny után rendszeren következő buza is 3—4 métermázsával fog nagyobb termést adni, az ilyen talajban; anélkül, hogy újabb szuperfoszfát vagy istálló trágya mennyiségét alkalmaznánk.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Körrendelet. A m. kir. földmivelségi miniszter 18230—III. 3. szám alatt valamennyi törvényhatósághoz a következő körrendeletet intézte:

«Az utóbbi időben többször előfordult hogy ragadós száj- és körömfájással fertőzött helyekről a tejkereskedőkhöz és innen a termelőkhöz küldött tejes kannák közvetítették a fertőzést.

Az ilyen esetek azt bizonyítják, hogy a tej szállításához használt edényeket sem a tejtermelők, sem pedig a tejkereskedők nem tisztogatják kellő gondnal, minek következtében azok ragadós betegséges fennállása esetén a betegség ragályanyagának szertehurcolásával úgy az embert — valamint az állategészségügyet állandóan veszélyeztetik.

A ragadós állatbetegségek, főleg pedig a ragadós száj- és körömfájás ilyen uton történő széthurcolásának megakadályozása céljából s közegészségi érdekeknél fogva is, — a m. kir. belügyminiszter és kereskedelemügyi miniszter

urakkal egyetértőleg ezennel elrendelem, hogy a tejszállításhoz használt edényeket (kannákat) használatba vétel előtti a tejtermelők, kiürítés után illetőleg vizsgálódás előtt pedig a tejkereskedők és mindazok az egyének akik üres tejes kannákat (edényeket) szállítanak, bő vizöblítéssel belül és kívül gondosan megtisztítsák és azoknak állandó tisztántartására kiváló gondot fordítsanak.

Ezen teendők elmulasztását kihágásnak minősitem, mely kihágás 200 (kettőszáz) koronáig terjedhető és az 1901. évi XX. t.-c. 23. §-ában megjelölt célokra fordítandó pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén pedig megfelelő elzárással büntetendő.

A jelen rendelet alapján büntetendő bíráskodást a Rbsz. I. §-ában felsorolt hatóságok és pedig harmadfokon a m. kir. földmivelségi miniszter gyakorolják.

Felhivom a törvényhatóságot, hogy kihágások felett a rendőri büntető ezen rendeletemet minél kiterjedtebb módon tegye közhirré, az elsőfoku hatóságokat és községi előljárásiakat pedig utasítsa hogy ezen rendeletem pontos foganatosítását mindenkor éberrel ellenőrizzék.

Budapest, 1912. december 19. Gróf Serényi s. k.»

A gazdasági felügyelőségek átszervezése

A földmivelségi miniszter a belügyminiszterrel egyetértőleg a mezőgazdasági ügyeknek törvényhatóságoknál való intézéséről szóló 1911. évi XXIII. t.-c. hatályba lépésének napját most kiadott rendeletével 1913. év január 1-re tette. A törvény életbeléptetésével egyidejűleg gondoskodás történt az iránt is, hogy Csánád, Csongrád, Esztergom, Fogaras, Moson és Turoc megyékben, hol eddig külön gazdasági felügyelőségek nem voltak, 1913. január 1-től kezdve működésüket az itt ujonnan felállított gazdasági felügyelőségek is megkezdjék, miáltal a felügyelőségek szervezése az ország valamennyi vármegyéjére nézve befejezést nyert. Ezen törvények végrehajtásával egyidejűleg a m. kir. gazdasági felügyelőségek részére a vármegyék és a törvényhatósági jogu városokban a mezőgazdaság minden ágazatu ügyeinek intézésére törvényen alapuló tág feladatkör biztosított.

Az állattenyésztés felelődtése. Hatalmas mértékű az a munka, melyet a földmivelségi miniszter a köztenyésztet javítására végez. A gazdasági felügyelőségek útján köztenyésztési célokra kedvezményes vételár és fizetési feltételek mellett 8000 darab tenyészbikát és 7000 darab tenyészsertést, melynek vételára a 7000000 koronát meghaladja, osztottak ki. Az állattenyésztésben fejlettebb vidékek állatállományának nemesítésére állami támogatással Svájból közel 2000 darab elsőrendű tejelő tehenet és üszőt importáltak, melyeknek ivadékai jelentékeny mérték-

ben fognak hozzájárulni állatállományunk nemesítéséhez. Ebben az esztendőben hasonló és a lehetőség szerint még fokozottab mértékű tevékenység indul meg, a mennyiben a már most teljesen megállapított tenyészanyagjavítási és nemesítési akció állandósul és közel jut ahhoz az időponthoz, amikor a hazai állattenyésztés virágzásáról is beszélhetünk.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Agráriusok a Balkán kérdéssel.** A Magyar Gazdaszövetség hivatalos lapja, a «Gazdaszövetség» legutóbbi számában a gazdatársadalom több vezetőjének nyilatkozatát közli a balkán-kérdésről, jelesen arról, hogy a kormánynak adott felhatalmazás mennyiben veszélyezteli a gazdák érdekeit. Sorrendben Darányi Ignác, Desseffy Aurél gróf, Pallavicini Ede örgróf, Mezössy Béla, Emödy József, Mezey Gyula, Osztróluczky Miklós, Rubinek Gyula, Blaskovich Ferenc és Wittmann János nyilatkoznak e kérdésről. A nyilatkozatok mindegyike komoly veszedelmet lát abban, hogy rendeleti uton lesz módjában a kormánynak oly állapotokon változtatni, amelyeknek stabilizását hosszú éveken át törvény állapította meg és a mely törvényekre való tekintettel rendelkezett be a gazdatársadalom 1917-ig.

— Házilipari tanfolyamok Kolozsmegyében.

A földm. miniszterium, illetve erdélyrészi kirendeltség támogatásával e télen is tartunk fajúsi háziipari tanfolyamokat és pedig Kolozson nőruha szabász és varró tanfolyamot, Gyaluban, Középlakon, Magyarlónán gazdasági faragó tanfolyamot, Magyarvalkon pedig kalotaszegi faragó háziipart. A rendezéssel az E. G. E. kolozsmegyei szakosztálya lett megbizva.

— **A községi állatbiztosító szövetkezetek alakítása,** fejlesztése és további gyarapítása ügyében nagyszabásu gyűlést tartott Temesváron a Délvidéki Állatorvosok Egyesülete. A gyűlésen, melyen Ohegyi Jenő állategészségügyi felügyelő, Kanta Jenő és Mezey Béla főállatorvos vezetésével mintegy másfélszáz állatorvos jelent meg, Erdős Dezső központi állatorvos ismertette a községi állatbiztosító szövetkezetek intézményét. Ezután Kanta Jenő kérte az ügyben kartársainak közreműködését, mire kimondották, hogy üdvözlők a Magyar Kölcsonös Állatbiztosító Társaságot, mint a községi állatbiztosító szövetkezetek központját, közzgazdasági szempontból fontos működéséért kijelenti az egyesület, hogy a munkában részt kíván venni és minden lehetőséget elkövet a Délvidéken a községi állatbiztosító szövetkezetek alakítása érdekében.

— **Ausztria gazdái a magyar gazdák mellett.** Az osztrák gazdatársadalom központi szervezete, a „Zentralstelle“ most tartott bizottsági ülésén tárgyalta a magyar agráriusoknak állásfoglalását a mezőgazdasági vámvédelen tervezett esorbitása ellen. Az Auersperg herceg elnöklésével tartott ülésen Ho-

A magyar kir. földmivelségi miniszterium erdélyrészi kirendeltsége nagyobb mennyiségű tavaszbuza, zab, árpa, lóhere, lucerna, burgonya, répa, baltacim

VE T Ö M A G Y A K A T

vásárol. Minták az ár, szállítható mennyiség és összes szállítási feltételek megjelölésével Marosvásárhelyre az erdélyrészi ministeri kirendeltséghez küldendők.

henblum lovag előterjesztése alapján élénk vita fejlődött ki a balkáni szerződések megbolygatása ellen s különösen Auersperg herceg támada hevesen az osztrák kormányt és a monarchia külügyi politikáját. A bizottságban sok rokonszenv nyilatkozott meg a magyar gazdáknak vámvédelem érdekében kifejtett mozgalma iránt s Zichy Tivadar gróf a Magyar Gazdaszövetség részéről általános ünneplés között hangsúlyozta, hogy a közös vámterület folytán Ausztria és Magyarország gazdatársadalma szzroz összetartásra van utalva s a magyar gazdák szívesen nyújtják jobb-jukat a mezőgazdaság érdekeiért küzdő osztrák társaiknak. A bizottság rendkívül nagy lelkesedéssel fogadta Darányi Ignác föllépését. meluet a legutóbbi agrárgyűlésen kifejtett s osztatlan tetszés mellett kérte fel Auersperg herceg Zichy Tivadar grótot, hogy tolmácsolja a Magyar Gazdaszövetség elnökének az osztrák gazdák forró köszönétét és végtelen rokonszenvét. Ezután a bizottság ki-mondotta, hogy tiltakozik a balkáni kereskedelmi szerződéseknek a mezőgazdaság rovására tervbevett minden változtatása ellen s követeli a minimális gabona- és egyéb agrár-vámoknak teljes épségben tartását, valamint a balkáni élőállat behozatal tilalmának fönn-tartását. Tiltakozik a gyűlés a Balkán álla-mokból kedvezményes számmal behozható huskontingens felemelése s az ellen is, hogy a Románia által ki nem használt kontingens egyik vagy másik balkáni államnak adassék át. Tiltakoznak az örlési forgalomnak újra való bevezetése ellen, mert az egyrészt a gabona vámvédelmének áttörését jelenti, más-részt újabb forrása lesz a budapesti gabona-börze üzemének. Követelik, hogy a mező-gazdasági érdekeltség nagyobb arányú kép-viseletet nyerjen a hivatalos kül- és közbelső forgalmi bizottságokban.

— **Szabászati és varrótanfolyam Kolo-zson.** Az erdélyrészi miniszteri kirendeltség megbizottja a kolozsi gazdakör vezetőségével f. hó 9-től kezdődőleg 6 hétre terjedő szabászati és varrótanfolyamot rendez. Ezen tanfolyam célja az, hogy a kolozsi serdülő leányok, továbbá kiscsajdák feleségei egyszerű és izléses háziruhák (gyermekruhák, alsó-ruhák, női felsőruhák) szabására és varrására megtanítassanak. A tanfolyam említett időben kezdetét vetie. A tanfolyamra — helyszüke miatt — csak 30 tanuló lehetett felvenni a sok jelentkező közül, kik 2 csoportba osztva naponként egy-egy fél napon nyernek oktatást. A szép sikerének mutatózó tanfolyam létrehozásában elismerésre méltó buzgalmat fejtett és fejt ki Kónya Gyuláné urnó a kolozsi ref. lelkész neje. A tanfolyamon készült tárgyakból kiállítás fog rendeztetni a tanfolyam végén.

— **Pályázat szövetkezeti tisztviselők gyermekei részére.** Az Országos Központi Hitelszövetkezet pályázatot hirdet a Károlyi Sándor-alap 240—240 koronás ösztöndíjára 9 középiskolai tanuló részére. A pályázati kérvényben, melyet bélyegmentesen február végéig kell beadni, okmányszerűleg igazolni kell, hogy az atya magyar állampolgár, valamely szövetkezetnek tisztviselője. Mellékelni kell a pályázó születési bizonyítványát, a szülők vagyoni állapotát feltüntető községi bizonyítványt, végül a tanulónak mindeu edd gi iskolai bizonyítványát.

— **Trágyatelepkezelő verseny Szász-fonosen.** A kolozsmegyei gazdasági szakosztály a falusi kiscsajdák trágyatelepének, illetve trágya termelésének helyesebb kezelésének gyakorlása okából a télen telepkezelő versenyeket rendez. Az első ilyen Szászfonosen lesz, az ottani gazdakörök tagjai részére január hó 12-én, dél után, a mikorra már tizen több kiscsajda jelentkezett. A versenyzők érdem szerint gazdasági eszköz jutalmat kapnak, a bírálatot követő gazdagyűlésen, a midőn Stolp Ödön akad. tanár fog elő-

adást tartani a helyes trágyakezelésről. Az erdélyrészi Miniszteri Kirendeltség is támogatja ezen népművelő akciót.

— **Kivándorlás Szilágymegyéből** az alispán december havi jelentése szerint valószínűleg aggasztó mérvűket öltött. A beérkezett 242 kérésre 206 darab Amerikába szóló utlevelet állítottak ki. Visszavándorolt 11 egyén kisebbmértvű vagyonszerzéssel.

— **Pisztrángköltő ház.** Csikszerezdán a földmivesiskola havasaljai gazdaságában pisztráng költőház épült. A költőház harmincezer szivárványos pisztrángokra kiköltésére alkalmas. A költőházat a zínó-váraljai pisztrángos gazdaságból fogják a tavasszal kihelyezni.

— **Szőlőterületeken tilos a vadászat.** Sok szőlőtermelő vidéken fölmerült a kérdés, hogy a vadászterülethez tartoznak-e a szőlőterületek, mert a vadászterület bérlője a szőlők közt is vadászik és sok kárt okoz, olyan kárt, amelyet hamarosan lehetetlenség megállapítani. A vadásztörvény csak bekerített helyekről s kertekről beszél, ahol tilos a vadászat. A legtöbb helyen nincsenek a szőlőterületek bekerítve s kerteknek se minősíthetők. Ahol óvatosan készítik a vadászterületi szerződést, ott bele szokták foglalni a szövegbe, hogy mely területeken tilos a vadászat. De ha nincs bele foglalva a szerződésbe a tilalom, minden vadásznak tudni kell, hogy a szőlők közt vadászni, lövöldözni nem szabad, mert a serét megsérti a tőkét s eltördeli a venyigéket. Kétségtelen, hogy minden be nem kerített területen lévő vad a vadászterület bérlőjéé, kinek jogában áll a vadat a szőlők közül hajtókkal kiűzetni s a szőlőkön kívül lévő szabad területen lelőni. Jövőben pedig tanácsos lesz az összes vadászterületi szerződésekbe a megszorítást befoglalni. Ezzel elejét veszik az utólagos kellemetlenségeknek, fölösleges pereskedéseknek.

Használjon szaggatás, fejfájás, oldalnyílás, hát- és derekfájdalmak ellen

Dr. **BOROVSKY**-féle kellemes szagu **BOROLINT.**

Ára 80 fillér, próbátűveg 50 fillér. Mosakodásra, szépitő és legjobb fertőtlenítő **BOROLIN-SZAPPANT.**

Ára darabonként 30 és 80 fillér. Nyálkoldásra, köhögés és rekedség ellen **BOROLIN-CUKORKÁT**

Ára csomagonként 20 és 40 fillér
Kapható mindenütt. — Kapható mindenütt.

— **A zsámbéki állami szőlőmunkástanfolyamon** a tanítást február 15-én kezdik meg. A tanfolyam célja a szőlőmunkásoknak szőlőmivelésben és pincekezelésben való gyakorlati kiképzése. Pályázhatnak, akik ép, egészséges, külső munkára alkalmas testalkattal bírnak, kifogástalan erkölcsi előéletűek, a 17. életévüket betöltötték, kötelezik magukat, hogy a tanfolyamot annak befejezése előtt (december 15) önszántukból vagy önhibájukból nem hagyják el. Előnyben részesülnek a fölvételnél, akik szőlőmiveléssel már foglalkoztak, kádársegédek, vagy katonakötelezett-ségüknek már eleget tettek. A tanuló munkások a tanfolyam egész tartalma alatt hónaponként 42 korona bérl és szabad lakást kapnak. Bővebb felvilágosítást a tanfolyam igazgatósága ad. Kéréseket január 15-ikéig fogadnak el.

— **Ujabb engedély kivándorlók szállítá-sára.** Az Austro-Americana tengerhajózási r. t. az iránt folyamodott a magyar kormányhoz, hogy adjon engedélyt a társaságnak magyar kivándorlók szállítására. A kérvényt véleményezés céljából a kivándor-

lasi tanácsnak adták át, mely kedvező elintézését fog javasolni, miután az említett társaság hajlandó magát alávetni a kivándorlási törvénynek.

— **Faiskola klárusítás.** A Biharmegyei Gazdasági Egyesület gyümölcsfa- és diszfaiskoláját felosztatta, minélfogva a faiskolában levő összes csemetefákat, valamint diszcseserjéket a folyó év tavaszán igen méltányos árak mellett eladják. Eladás alá jön mintegy 5000 darab alma-, körte és cseresznye ojtvány. Az ojtványok 1—3 évesek és nagyrészt kiültetésre alkalmasak. Ezekon kívül még eladás alá jön egy nagyobb mennyiségű tuja, nemesített orgona és mintegy 500 darab vadgesztenye csemete.

— **Vadászati kihágás.** Felmerült esetből kifolyólag elvi határozatban mondotta ki a belügyminiszter, hogy idegen területen úgy a sebzett, mint a nem sebzett vadnak üzése az engedély nélküli vadászás tényálladéka.

A LAPPELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADO:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

**A MAGYAR
JELZÁLOG HITELBANK**

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Wotan
lámpa

2842 II.

huzott drótszállal

kb. 75% áram megtakarítás.

Törhetetlen!

Magyar

SIEMENS - SCHUCKERT - MÜVEK

Budapest, VI., Teréz-körut 36.

2860

Olcson **eladó** szép, nagy, bekerített, üres **házhely**, Kolozsvár város legszebb részében, mindenhez közel, egészséges, jó levegőjű olyan helyen, ahol a telkek értéke eddig évente 25 - 50%-al emelkedett. Nagyuri családi ház, vagy bérház építésére — esetleg kettőbe osztva is — kiválóan alkalmas. Csupán biztos és jól gyümölcsöző tőke elhelyezés céljából is, a mai bizonytalan időkben, nagyon jó alkalom. Közvetítők kizárva. Érdeklődőknek eladó címét megmondja levélileg, szóval, vagy telefonon is a (158 sz.) kiadóhivatal.

Viharálló, rozsdavédő,

legjobb mindennemű vasszerkezetek mázolására! Különösen ajánlható:

Hidak, vas- és bádognetők, vasgerendák, oszlopok, gazometerek, kandeláberek

vasrácsok, vasajtók mázolására.

Minium-alapozás nem szükséges.

Mintamázolattal, prospektussal, szinkártyával szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa

2767 III.

festékgyára

BUDAPEST, VII. ker.,

Örnagy-utca 4. szám.

„MEZŐGAZDASÁGI KALAUZ”

E cím alatt **Budai Barna és Konkoly-Thege Sándor dr.** szerkesztésében vaskos kötet jelent meg, mely hazai nagyobb gazdaságainkat, mint beszerzési forrásokat ismerteti. A könyv tehát arról tájékoztatja az érdeklődőt, hogy mindazt a szükségleti cikket, amit a mezőgazda termel, hol, mely gazdaságban, milyen mennyiségben és milyen feltételek mellett szerezheti be.

Beszerzési forrásokat sorol fel tenyész- és haszonállatokra nézve (ló, szarvasmarha, sertés, juh, baromfi, eb, házinyul, kecske, szamár, öszvér, hal) állati termékekről, vetőmagvakról, szőlővesszőről, facsemetékről, oltványokról, gyümölcsökről, konyhakerti terményekről és borokról: ezeknek minden nevezetesebb fajtáját és féleségét felkarolja.

Nem csupán címét adja a gazdaságoknak, de megjelöli a tenyésztés, illetve termelés mértékét, irányát, haszoncélját, az eladó fajtákat, illetve féleségeket, azok mennyiségét, árát, szóval lehetőleg mindazt, ami a vásárlót érdekelheti.

A könyv 4000 gazdaságról emlékezik meg és több mint 10000 beszerzési alkalmat ismertet. A szerzők előtt, kik egyuttal a „Köztelek” szerkesztői, az a közérdekű cél lebegett a könyv kiadásával, hogy a fogyasztó közönséget megismertessék a mezőgazdasági termelő forrásokkal s közöttük közvetlen összeköttetést hozzanak létre. Vállalkozásuk e tekintetben uttörő, mert hasonló munka még sehol nem jelent meg.

A könyv egyaránt érdekli a gazdákat és azokat az iparosokat és kereskedőket, akik nyersanyag szükségletüket a gazdaságoktól szerzik be. A „Mezőgazdasági Kalauz” mintegy 30 nyomtatott ivre terjedő. **Ára kemény vászonkötésben 16 korona.**

Megrendelhető az „Erdélyi Gazda” kiadóhivatalától Kolozsvárt, **Atilla-utca 10. sz.** Utánvét, vagy az összeg előzetes beküldése mellett.

2841

Eladó állatok.

Egy 168 cmtr. magas jegytelen sárga kanca belovagolva, szelid, teljesen megbízható női hátsanak és egyesben női hajtó kocsi előtt is.

10 drb. nagytestű, jó tejelő bivalytehén, ezekezből jelenleg 2 drb. kisborjas, 6 drb.-nak január végéig, 2 drb.-nak tavaszig várható leborjuzása. Valamennyi borju nélkül, férfi és nő által egyaránt fejhető halgatagon avagy énekelve.

1 drb. nagy és 1 drb. 2 éves bivalybika. 2 drb. 2 éves bivalyüsző. 5 drb.

1 éves bivalyüsző és 1 drb. 1 éves bivalybika. Növendékek a legkiválóbb tejelő anyák borjai. 12 drb. 2 éves erős csontozatu magyarfajta ökör tinó

8 drb. erős csontos magyarfajta igásökör.

1 drb. jellegzetes, erős csontozatu, nagy és hosszú testű báznai fajta kan.

Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást nyújt **Sperker Ferenc**, lakása: Kolozsvár, Májális-u. 13.

2829 II.

2500

métarmázsa zab

f. è. január hó 17-én árlejtés után vétetik.

Bővebb feltételek tartalmazó értesítést kívánatra küld a

cs. és k. csikótelep

Válaszut-Bonchida.

2862

Bortermelők!!

Legyetek nagyon óvatosak

a szőlő-oltványok

bevásárlásánál, mivel a kedvezőtlen vegetációs időszak következtében majdnem minden szőlő-oltvány pronosporás és

gyengén gyökerezett, míg a mieink az idén is minden tekintetben kifogástalanul egészségesek, erőteljesek és gazdagon gyökerezettek

Fronius és Theiss

szőlő-oltványtelepesek,

Medgyes (Nagyküküllőmegye.)

Árjegyzék ingyen és bérmentve!

2830

Ideggyenge férfiak! Az elgyengült erő szerzésére legmegbízhatóbbak az

Evaton-tabletták,

melyeknek káros következményük nincs. Próbadoz K 4.40, fél doboz K 10.20, 1 egész doboz K 18.20. Utánvét mellett vagy a pénz előre való beküldése ellenében küldi

Polgár Gyula gyógyszertára

Pozsony, II, Frigyes főherceg-ut 20. szám
2823 Osz. 26.

Gépész, kondenzátoros stábil vizsgálóval és végzett pátkoló kovács, **keres éves állást,**

kis családú, 1913. március 15-ére vagy ápril 24-ére. Érti az összes gazdasági gépek szakszerű javítását és kezelését. Jelenleg is egy nagyobb uradalomba vagyok alkalmazva már 5 éve s csakis a birtok felosztása véget megyek el. Értem a kéveköti és marokrakó arató-gépek kezelését és szakszerű javítását.

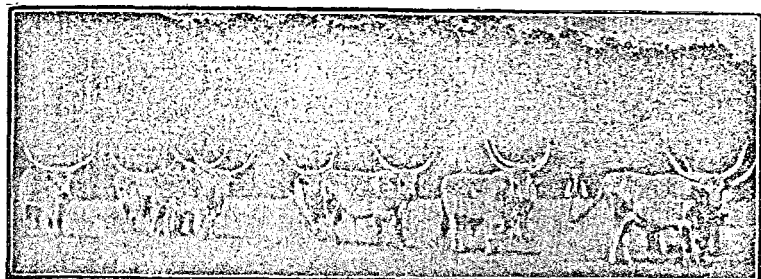
Józan, szorgalmas erős, egészséges, 50 éves vagyok, s már nagyobb uradalmakba voltam alkalmazva, melyről bizonyítványaim tanuskodnak. Elfogadok malom, avagy szeszgyár kezelést is. Szíves megkereséseket kér:

Ujvári Ferenc, gépész.

Cim: p: Mező-Méhes, Mező-Sáji.

2858 (Torda-Aranyosmegye.)

Eladó egy Kühne gyártmányu 20 számú „Tornado“ tengeriszártéppőgég, mely kitűnő karban van és alig volt használva. Bővebb felvilágosítás: A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRA VEZÉRÜGYNÖKSÉGÉNEK Nagyvárad, Nagypiac 1. nyelhető.

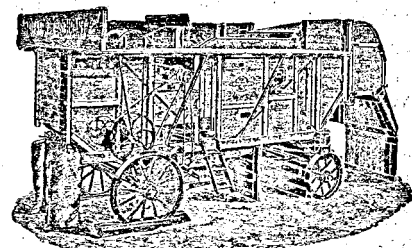
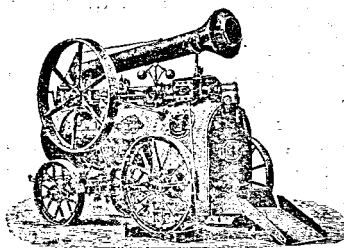
Eladó bikák.

A szentdemeteri javított, gyorsfejlődésű magyarfajta, orsz. törzkönyvezett, hirneves szarvasmarhatenyészet, a növendékbikák és bikaborjokkal együtt, két év előtt az erdélyi róm. kath. státus által megvásároltatván, annak a Maros folyó mentén elterülő kitűnő jó minőségű rétek és legelőkkel bíró „Radnót“ uradalmában (Kisküküllőmegye) tovább tenyésztetik és pedig a tenyészet megalapítója s eddigi tenyésztője lovag Sperker Ferenc, a státus uradalmi igazgatójának vezetése mellett, teljesen az eddigi rendszerrel és eredménnyel. Ezt bizonyítja azon körülmény, hogy 1912. évben a sz.-kereszturi díjazással egybekötött orsz. tenyészbika vásáron s a B.-pesti tenyészállat vásáron az I-ső bikadíjat, a Brassói orsz. tenyészállat kiállításon pedig collectionnkkal szintén az I-ső díjat vittük el.

Jelenleg és egész éven át beszerezhető, hatalmas, oszlopszerű végtagokkal bíró, kiváló szép és korrekt testalkatu tenyészbikák, amelyeknek sulya 2 éves korban feltétlenül legalább 600 kilogramm, sőt nem ritkák a 700 kilogrammos s azon felüli sulyu példányok is.

Az erdélyi római katolikus Státus radnóti uradalmának intézősége.

2854

Hoherr-Schranz és Clayton-Schuttleworth

Reszvénytársaság Mezőgazdasági Gépgyár

Képviselő és bizományi raktára:

BABÓS és TÁRSAI

VASNAGYKERESKEDÉSÉBEN

KOLOZSVÁRT, Deák Ferencz-utca 21. szám a.

Allandó kiállítás következő gépekben:

Ékek, boronák, vetőgépek, gözcséplő-készletek, benzinmotor-készletek, takarmányozási gépek, daráló- és őrlőmalmok.

Árajánlattal, árjegyzékkel és felvilágosítással szívesen szolgálnak:

BABÓS és TÁRSAI vasnagyszerkedők.

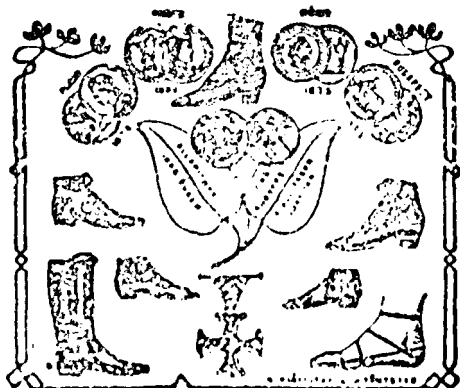
TELEFON 351.

2845

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elősmert saját műhelyében készült **FÉRFI és NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.**

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy nasznált, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

2019

Gärtner Ágoston

Budapest, V., Wurm-utca 3g.
Villamos zseblámpák fémszálas izzókörtékkel és legtarthatósabb elemekkel.
Egyszerűbb kivitel kor. 2-50
Diszesebb kivitel kor. 4-50
Tűkörrel és fésűvel kor. 4-
Kézilámpa 20 órai égéstartással, erős fényvel kor. 14-

Szuperfoszfátot

és minden egyéb műtrágyaféléket ajánl a

2769

Műtrágyát
Értékesítő
Szövetkezet

Budapest, V. kerület,
Fürdő-utca 8-ik szám.

KOLOZSVARI

TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 23. szám.

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénzüzetete.

Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alapjal 1.287.520 korona 33 fillér.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 23. sz. alatt az emeleten.

Váltóüzlete: Ugyanott.

Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

2004

Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kamatozás mellett eszközölhető. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza. Leszámítol váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapírokat és egyéb értékeket.

Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10-50 évig terjedő időre, már meglevő kölcsönöket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket vagy azok vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhetők.

Előleget nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejáratl. Díjmentesen bevált szelvényeket és átvesz megörzés végett értékpapírokat, betéti könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt csomagban is.

Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra.

Árukra előleget ad, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva.

Áruraktáraiba áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett és azokat szakszerűen kezelteti.

Prima legelő haszonbérbeadás.

Csöb község határán 300 K. hold erdei legelő, mely őserdő talajon, a talajnak megfelelő vetett fűnemekkel létesített, déli és délkeleti fekvéssel, a legszárazabb években is bőséges vízzel bir, s a melyen nyaraltak hosszú évek során át a szentdemeteri gyorsfejlődésű magyarfajta szarvasmarhatenyészetnek azon növendékállatai, a melyek az ország minden tenyészállatkiállításán mindig az I-ső díjakat vitték el, — több évre haszonbérbe adó.

Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást nyújt Sperker Ferenc, lakása: Kolozsvár, Májális-utca 13.

2829 I.

Haszonbérbe adó birtok!

Marostordamegyében, épülőben levő vasut vonal mentén, közvetlen állomással, törv. hat. ut mentén 671 kat. hold prima birtok, melyből: 460 hold szántó, 120 hold legelő, 70 hold kaszáló, 8 hold kitünő karban lévő ujonnan beállított amerikai szőlő, 12 hold akác, jó karban lévő lakóházzal, gazdasági épületekkel, cseléd- és munkáslakásokkal, teljes élő és holt felszereléssel

1913 március hó elsejétől több évre kiadó.

2864

Cim a kiadóhivatalban.

Kiadó birtok.

Mezőségen állami ut mentén, vasuti fővonalától 15 kilométerre, **1500 kat. hold**, melyből 300 hold prima rét, 300 hold legelő, 800 hold szántó (ebből 100 hold őszi buza vetés, 100 hold lóherés-lucernás, 100 hold őszi szántás) 80 hold erdő, 2 hold amerikai termő szőlő;

kitünő karban levő gazdasági épületekkel, kényelmes uri lakással, gyümölcsös, szép parkkal, tejgazdaság, teljes felszereléssel, 1913. ápril elsejétől több évre kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

2859

Hirdetés.

Mint a felsőszöcsi (Szolnok-Doboka vármegye) uradalom zárgondnoka közölni teszem, hogy a mintegy 3000 katasztrális hold kiterjedésű elsőrendű legelőket az 1913. évi legeltetési idényre akár holdanként, akár állatdarabszám szerint bérbeadom, nyilvános versenytárgyalás útján.

A versenytárgyalást 1913. január 25-én d. u. 5

órákor tartom meg irodámban Kolozsvárt, Unió-u. 3. szám alatt. — Az ajánlatok felett szabadon döntök.

Aki a versenytárgyaláson részt akar venni, köteles előzetesen a tárgyalás megkezdéséig kezemhez 5000 korona bánatpénzt letenni.

Kolozsvár, 1913. január hó 8.-án.

Dr. Farkas Mózes ügyvéd,
zárgondnok.

2863

Az „ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET”
könyvkiadó-vállalatában megjelent füzetek
jegyzéke és ára:

	K. f.		K. f.
1. Réti János. A trágyáról és a trágyakezelésről szükséges tudnivalók	—60	34. Dr. Péter Béla. A haltenyésztésről	—70
2. Gáspár József. A kaszálók és legelők ápolása	1—	35. Dr. Péter Béla. A vetőmag eltarításáról és a magtárban kárt tevő állatokról	—70
3. Virág Elek. A gazda, mint sertéshizláló	—70	36. Jakab László. »Utmutató házi állataink egészségének gondozására«	1-50
4. Tormay Béla. A borjúk fölneveléséről	—70	37. Dr. Rodiczky Jenő. Magyar olajnövények	—70
5. Herényi Gothárd Sándor. A takarmányrépa	—50	38. Cserháti Sándor. A gyomok kártékony-sága és az ellenük való védekezés	—80
6. Hauer Géza. A fejőstehénről	—80	39. Papp Gergely. A szocializmusról	—50
7. Hensch Árpád. A szántás-vetésről	—70	40. Heigel Lipót. Az állami egyenes adók és a közösi adópótlékokról	1—
8. Jakab László. Utmutató az állati betegségek elleni védekezésben	—80	41. Heigel Lipót. A fogyasztási adókról, jövedékek és illetékekről	1—
9. Domokos Kálmán. Az építkező gazda	1—	42. Ráczó Imre. A legfontosabb szalás takarmánynövények termesztése	—50
10. Ruisz Gyula. A kukorica műveléséről	—70	43. Ikafalvi. Szőlőművelésről	1—
11. Dr. Péter Béla. A házi állatok fontosabb elősködei	1—	44. Röss Nándor. A tenyészkancaokról, különös tekintettel a meddőség okaira és azok elhárítására	—50
12. Ritter Gusztáv. A házi kert	1—	45. Hadvíg Albert. Tanácsadó fiatal gazdák számára	1—
13. Gáspár József. Baromfitenyésztés	—60	46. L'Huillier István. A káposztafélék termesztése a szántóföldön	—50
14. Cserháti Sándor. A csalamádé termesztése, bevermelése és etetése	—70	47. Dr. Báintaer Ferencz. A mezőgazd. szeszgyárak jövedelmezősége, berendezése, üzeme, gyümölcspálinka-főzés	1—
15. Czajlik István. Csikónevelés	—70	48. Dr. Varga Kálmán. »Czékorrépa termesztés«	1—
16. K. Vörös Sándor. A dohánytermesztésről	—70	49. Dr. Cserer Lajos. »Magyar komló termesztés«	1—
17. Asványi Lajos. A vörös lóhnr termesztéséről	—80	50. Cserháti Sándor. »A gabonafélék termesztése«	1—
18. Ritter Gusztáv. Gyümölcsértékesítés	—70	51. Dr. Péter Béla. »A gyógynövények termesztése«	1-50
19. Herényi Gothárd Sándor. A nyers takarmányok eltevése, különös tekintettel a zombolyai kazalra	—50	52. Dr. Barna Balázs. A kenyéradó növények fontosabb ellenségei és betegségei	1-50
20. K. Vörös Sándor. A gazdaságok berendezéséről	—90	53. Dr. Barna Balázs. A gyümölcsfák fontosabb ellenségei és betegségei	2—
21. Marc Ferencz. A kosárfűz termelése	—80	54. Dr. Péter Béla. Rövid utmutató a vadon termő gyógynövények gyűjtésére	2—
22. Kovácsy Béla. Házi állataink takarmányozása	1-20	55. Jászberényi András és Szász Ferencz. Tejgazdaság. Tejtermelés, tejkezelés. 20 képpel	2—
23. Grasselli Miklós. A len- és kender-termeléséről és áztatásáról	—50	56. Cserer Lajos dr. Utazás a faluból a községbe	3—
24. L'Huillier István. Konyhakerti magvák termelése	1—		
25. Réti János. A komló-termelésről (elfogyott)	—60		
26. Gáspár József. A méhtenyésztésről	1—		
27. Dr. Péter Béla. A gabonafélék, a burgonya és a szőlő legfontosabb gombabetegségei	1—		
28. Nemes István. Talajjavítás lecsapolással	—70		
29. Réti János. A legjobb takarmányfűvekről	1—		
30. Nemes István. Az öntözés	1—		
31. Jakab László. Hasznos tudnivalók az állati szülészet köréből	1-20		
32. Szűts Mihály. A jégkár ellen való biztosítás és a károk becslése	1—		
33. K. Vörös Sándor. Gazda számvitele	—80		

Megrendelés és pénz:

az Erdélyi Gazdasági Egylet pénztára; „Takp. Hitelbank”, Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 7. sz. cím alatt küldendő.

A megrendelt füzetek bérmentve tételnek postára.

Utánvétellel nem küldünk füzeteket 2735